

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

HØRINGSNOTAT

**Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) –
forslag til ny organisering av funksjon og oppgaver**

1 Innledning

Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD) er et uavhengig råd som oppnevnes ved kongelig resolusjon for tre år av gangen. Rådet har en faglig uavhengig stilling, mens sekretariatets primæroppgave er å understøtte rådets arbeid. Administrativt er KRÅD underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

Rådet ble første gang oppnevnt i 1980. I tillegg til utskifting av medlemmer av rådet hvert tredje år har det vært enkelte justeringer av funksjon og oppgaver i løpet av disse årene, men ellers har organisasjonsmodellen i hovedsak vært uten endringer. Justis- og beredskapsdepartementet har derfor sett behovet for en gjennomgang av rådets funksjon, oppgaver og organisering. I *Handlingsplan for forebygging av kriminalitet (2013-2016)* ble det lagt opp til flere evalueringer på det kriminalitetsforebyggende feltet, herunder evaluering av KRÅD (tiltak 24), politiråd (tiltak 21) og forholdet mellom politiråd og SLT (tiltak 23).

Formålet til KRÅD fremgår av mandatets § 1:

§ 1 Formål

Rådet skal bidra til en samordning av forebyggende tiltak i kriminalpolitikken gjennom bred representasjon og god kontakt med offentlig forvaltning og private organisasjoner. Rådets virksomhet er basert på et faglig fritt grunnlag.

§ 2 Primæroppgaver

Rådet skal - med særlig oppmerksomhet rettet mot barn og ungdom – ha følgende primære oppgaver:

Ta initiativ til, stimulere og støtte det kriminalitetsforebyggende arbeid sentralt og lokalt med særlig søkelys på utviklingen av nasjonale tiltak som kan fremme det lokale arbeidet.

Aktivt søke samarbeid med andre myndigheter og organisasjoner og gi råd og veiledning om utvikling av kriminalitetsforebyggende strategier og tiltak på eget initiativ, i samråd med eller på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet eller andre departement utføre oppgaver, uttale seg og gi høringsuttalelser i relevante saker.

Bidra til å avdekke eventuelle behov for forskning på dette området.

Bidra til økt bevissthet om viktigheten av forebygging på alle nivåer i samfunnet.

Delta aktivt i samfunnsdebatten, især på den kriminalpolitiske arena.

Utfordringene og målsettingene når det gjelder kriminalitetsforebygging er sammensatte og fordrer en best mulig utnyttelse av ressurser. Evalueringen av KRÅD gir en god anledning til å se mer helhetlig på identifiserte behov og ideer til endringer.

I dette høringsnotatet redegjøres det først for selve evalueringen av KRÅD – om oppdragsbestillingen fra Justis- og beredskapsdepartementet og videre om vurderingene som er gjort i evalueringen som er utført av Rambøll.

Deretter følger departementets vurderinger samt forslag til ny organisering av funksjon og oppgaver. Innsiktene og idegrunnlaget fra Rambølls rapport er hovedkilde og aktivt brukt som grunnlag for forslaget om ny organisering. Dette er fra departementets side sett opp mot øvrig kunnskap som er tilgjengelig om status på det kriminalitetsforebyggende feltet. I departementets vurdering tas det også utgangspunkt i de merknader som er anført om det kriminalitetsforebyggende arbeidet i *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2013 – Dokument 1 (2014-2015)*.

2 Om evalueringen av KRÅD

Konsulentselskapet Rambøll har på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet utført en evaluering av Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD). Rapporten ble overlevert departementet 15. oktober 2014.

Oppdraget hadde følgende mål:

- En evaluering av KRÅDs funksjon, oppgaver og organisering sett opp mot formålet til KRÅD (jfr. mandatet § 1) og med utgangspunkt i primæroppgavene til KRÅD (jfr. mandatet § 2).

Herunder ønskes:

- a. en gjennomgang av den konkrete oppgaveløsningen
- b. en vurdering av ressursbruken, både av personale og økonomiske midler
- c. brukernes tilbakemeldinger (departementer, politiet, kommuner og andre relevante aktører)

- En vurdering av rådets virksomhet og de resultater som oppnås på det kriminalitetsforebyggende feltet.

Herunder ønskes:

Med utgangspunkt i at KRÅD er hele regjeringens råd; en vurdering av i hvilken grad virksomheten ivaretar rådgivningsfunksjonen i forhold til regjeringen og bidrar til samhandling på det kriminalitetsforebyggende feltet på tvers av departementene/sektorene.

3 Evalueringens vurderinger

Evalueringen viser at KRÅD i dagens form ikke dekker alle de roller og behov som fremstår som viktige gitt rådets mandat. Et hovedfunn i rapporten er at KRÅD først og fremst lykkes med rådgivning og samordning rettet mot førstelinjen (politi og kommune), men at KRÅD i mindre grad oppnår resultater på nasjonalt nivå (departementer og direktorater).

Det pekes derfor i rapporten på at det fremstår som nødvendig å gjøre endringer i organiseringen av det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Funns fra evalueringen tilsier at oppgavene til dagens KRÅD bør videreføres, men gir samtidig grunnlag for å vurdere endringer mht. organisering og oppgaveportefølje.

Siden datagrunnlaget og funn i evalueringen ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å gi en klar anbefaling om hvilken organisasjonsform som vil fungere best, diskuteres ulike virkemidler for å styrke KRÅD innenfor rammen av dagens modell – herunder justering av mandat, styrking av rådsleders rolle, klarere arbeids- og ansvarsfordeling mellom rådet og sekretariatet, og avklaring av forholdet til departementsnivået.

Rambøll drøfter i evalueringsrapporten flere ulike måter å organisere det kriminalitetsforebyggende arbeidet på. Alternativene er fremmet som idégrunnlag for den videre oppfølging av rapporten i Justis- og beredskapsdepartementet. Det presiseres fra Rambøll at dette ikke er en fullstendig og uttømmende liste med alternativer, men scenarier som de intervjuede i evalueringen har fremmet som mulige måter å organisere arbeidet på.

Tabell 1. Alternativer for fremtidig organisering (Rambøll 2014:37).

Alternativ	Fordeler	Ulemper/begrensninger
Videreføring av dagens modell	<ul style="list-style-type: none"> ▪ God støtte til lokalt nivå i det kriminalitetsforebyggende arbeidet ▪ Faglig uavhengighet 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uklar balanse mellom faglig uavhengighet og den administrative tilknytningen til JD ▪ Rådsmedlemmer har begrenset kapasitet ▪ Begrenset påvirkning på departementenes arbeid ▪ Når ikke ut til alle kommuner (hovedsakelig gjennom SLT)
Ombudsmodell	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fullstendig uavhengighet, faglig og politisk ▪ Korrektiv/«vaktbikkje» 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dekker ikke behovet for å frembringe, samle, systematisere og formidle ny kunnskap
Kunnskapssentermodell	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Innsamling og formidling av forskningsbasert kunnskap ▪ Kan ivareta tverrfaglighet ▪ Kan bidra til å samordne kunnskap som i dag ligger spredt i ulike departementer og direktorater 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vil ikke nødvendigvis dekke behovet for å være en tydelig stemme i samfunnsdebatten ▪ Vil ikke være like fleksibelt, lokalt tilstedeværende og praksisnært som KRÅD er i nåværende form
Svensk modell	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mer fokus på forskning, statistikk og metodeutvikling ▪ Støtte til lokalt kriminalitetsforebyggende arbeid 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krever vesentlig større ressurser og mer spesialisert forskningskompetanse ▪ Krever overføring av oppgaver fra flere etater som arbeider med kriminalitetsforebygging, og vil innebære en vesentlig endring i oppgave- og ansvarsfordeling
Legge hele eller deler av arbeidet til JD/POD/PHS	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mer tyngde/formell autoritet ▪ Tettere knyttet til beslutningstakere ▪ Tettere knyttet til forskning på feltet (Politihøgskolen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mindre tverrfaglighet/ mindre tverrsektorielt perspektiv ▪ Ingen uavhengighet (dette gjelder ikke Politihøgskolen) ▪ Mindre praksisnærhet og støtte til det lokale kriminalitetsforebyggende arbeidet

3.1. Videreføring av dagens modell

Fordeler som fremheves med en videreføring av dagens modell er at støtten til det lokale nivået vil kunne fortsette, samt at den faglige uavhengigheten vil kunne ivaretas. I evalueringen er det særlig KRÅDs arbeid overfor det lokale nivået som fremheves positivt. Flere informanter, særlig i førstelinjen samt i rådet og sekretariatet, mener at KRÅD bør gis enda bedre forutsetninger (først og fremst gjennom flere ansatte) for å drive dette arbeidet (jfr. side 37 i evalueringen).

Samtidig trekkes det frem flere ulemper og begrensninger ved en videreføring av dagens modell. Ulemper som Rambøll understreker er den uklare balansen mellom faglig uavhengighet og administrativ tilknytning til Justis- og beredskapsdepartementet,

at rådsleder og rådsmedlemmer har begrenset kapasitet til å utøve sine roller i dagens rådsstruktur, i tillegg pekes det på at KRÅD har tilsynelatende liten påvirkning på departementenes arbeid med kriminalitetsforebygging. KRÅD når heller ikke ut til alle kommuner siden det lokale arbeidet hovedsakelig kanaliseres via SLT-arbeidet i norske kommuner. Det er i underkant av halvparten av landets kommuner som har et SLT-samarbeid.

3.2. Ombudsmodell

En annen modell som skisseres, og som flere informanter har trukket frem er introduksjon av en *ombudsmodell* på det kriminalitetsforebyggende området. Flere oppgir Barneombudet som en modell man kan se til.

Fordeler som trekkes frem med en slik modell er at det vil kunne styrke den faglig og politiske uavhengigheten og sikre et korrektiv til de politiske prioriteringene som gjøres på departementsnivå.

Samtidig trekkes det frem som en begrensning at en ombudsmodell ikke vil være egnet til å frembringe, samle, systematisere og formidle ny kunnskap om kriminalitetsforebygging.

3.3. Kunnskapssentermodell

Et tredje alternativ som informanter har lansert er en *kunnskaps- eller kompetansesentermodell* på det kriminalitetsforebyggende området. Det vises til strukturer av denne typen innenfor sektorer som helse og utdanning.

Fordelen med en slik modell vil være evnen til å imøtekomme behovet for innsamling og formidling av forskningsbasert kunnskap. Modellen vil også kunne ivareta behovet for å samle et tverrfaglig fagmiljø samt sikre at kunnskap om kriminalitetsforebygging ikke forblir sektorbasert og adskilt av departementale strukturer. Sentrale aktiviteter vil kunne omfatte forskning, forskningsformidling, kommunikasjon av «beste praksis» overfor det lokale nivået, samt innhente og formidle informasjon om det kriminalitetsforebyggende arbeidet som foregår lokalt.

Modellen vil derimot ha dårlige forutsetninger for å være en tydelig stemme i samfunnsdebatten, samt at man gjennom en slik struktur i mindre grad kan forventes å være en fleksibel og lokalt tilstedeværende aktør.

3.4. Svensk modell

En fjerde modell som informanter har trukket frem er en *svensk modell* etter mal av *Brottsförebyggande rådet* (BRÅ). Det gjøres i denne sammenhengen oppmerksom på at BRÅ er vesentlig større og har en mer omfattende oppgaveportefølje enn det norske KRÅD, både når det gjelder statistikk, forskning og utvikling (se s. 35 i evalueringsrapporten).

Fordeler som trekkes frem med en slik modell er at den kan være en god løsning for å fremme forskning, statistikk og metodeutvikling på det kriminalitetsforebyggende området. Samtidig kan modellen opprettholde støtten til det lokale nivået i det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Ulemper/begrensninger som trekkes frem er at en slik modell vil kreve vesentlig større ressurser og mer spesialisert forskningskompetanse enn dagens sekretariat innehar. Modellen innebærer videre en overføring av oppgaver fra andre eksisterende enheter, jfr. at det svenske BRÅ har en mer vidtrekkende oppgaveportefølje enn KRÅD. Modellen krever dermed mer omfattende endringer i oppgave- og ansvarsfordeling samt større ressurser.

3.5. Overføre til oppgaver til eksisterende strukturer (JD/POD/PHS)

Den femte modellen som skisseres fra informantenes side er at hele eller deler av oppgavene som i dag ivaretas av KRÅD legges til henholdsvis Justis- og beredskapsdepartementet/Politidirektoratet/Politihøgskolen.

Fordeler som trekkes frem med en slik modell er at det kan gi arbeidet med kriminalitetsforebygging mer formell autoritet, bedre forankring på departementsnivå samt at arbeidet vil bli tettere knyttet til beslutningstakere. Å legge oppgavene til et direktorat er blitt nevnt av enkelte som mer hensiktsmessig enn å legge de til et departement – for å sørge for noe mer avstand fra det politiske nivået. Enkelte foreslår også å overføre ansvar for samordning og formidling av kunnskap og forskning til Politihøgskolen.

Noen informanter mener at det er behov for en iverksettingsfunksjon i det kriminalitetsforebyggende arbeidet og at en slik oppgave ikke bør legges til et råd som skal være faglig uavhengig.

Ulemper/begrensninger som trekkes frem er at en slik organisering vil gå ut over den faglige uavhengigheten og de tverrfaglige perspektivene som fremheves som viktige i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Rådgivningsoppgavene overfor det lokale nivået vil ifølge evalueringen heller ikke kunne ivaretas like godt i en slik modell.

4 Riksrevisjonens merknader om det kriminalitetsforebyggende arbeidet

I Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2013 – Dokument 1 (2014-2015) er det anført merknader knyttet til oppfølging av det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Riksrevisjonen er kritisk til at Justis- og beredskapsdepartementet i for liten grad har sikret en enhetlig og helhetlig oppfølging av det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Videre mener man at dette fører til at politidistriktene i for liten grad arbeider strukturert og systematisk med kriminalitetsforebygging.

Det vises til manglende styringsinformasjon ved at det er svakheter i departementets mål- og resultatstyring. I departementets del av budsjettproposisjonen (Prop. 1 S) er det skrevet inn et delmål om *styrket kriminalitetsforebyggende arbeid*, men Riksrevisjonen mener dette ikke er fulgt opp i form av relevante resultatindikatorer.

Det innvendes også at det er svakheter i politidistriktenes ivaretagelse av det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Det vises til at det ikke er utarbeidet entydige retningslinjer for hvordan det kriminalitetsforebyggende arbeidet skal organiseres, prioriteres og gjennomføres. Videre vises det til at politidistriktenes kriminalitetsforebyggende arbeid i liten grad er systematisk og har sammenheng mellom analyser og tiltak. Det stilles spørsmål ved hvorvidt det kriminalitetsforebyggende arbeidet er tilstrekkelig kunnskapsbasert og målrettet.

5 Departementets vurdering og forslag til ny organisering av funksjon og oppgaver

Et hovedansvar for Justis- og beredskapsdepartementet er å se den kriminalitetsforebyggende innsatsen i et bredt perspektiv. KRÅDs arbeid og aktivitet har gjennom årene bidratt til det kriminalitetsforebyggende arbeidet og evalueringen som foreligger gir et godt utgangspunkt for å bygge på de erfaringene som er gjort.

På bakgrunn av evalueringen og det generelle behovet for styrking av det kriminalitetsforebyggende arbeidet, vurderer Justis- og beredskapsdepartementet at organiseringen av funksjon og oppgaver bør endres sett ut fra dagens modell.

Evalueringen peker på roller og behov som er sentrale å fylle. Rådgivning for nasjonale myndigheter er en av disse rollene. Både departementer og direktorater har behov for kunnskap for å styrke det kriminalitetsforebyggende arbeidet. De tverrfaglige og tverretatlige aspektene er sentrale i kriminalitetsforebygging og er nødt til å ivaretas i organiseringen av arbeidet. I tillegg er utfordringene dynamiske og derfor er oppdatert kunnskap om kriminaliteten og gjeldende trender fra førstelinjen og fra FoU-miljøer nødvendige bidrag. Det er derfor viktig at rådgivningsfunksjonen gjøres fleksibel samt at den har en direkte kontaktflate med departements- og direktoratsnivå.

En annen viktig rolle er å være en stemme i samfunnsdebatten. Det er viktig med bred utadrettet virksomhet for å nå relevante målgrupper. Det vil være formålstjenlig med en aktør som har faglig tyngde, som har forankring i et bredt faglig miljø samt har en stor kontaktflate til aktuelle nettverk.

Andre viktige roller er å ivareta behovet for helhetlig samordning og formidling av kunnskap om kriminalitetsforebygging samt anvendbar, relevant og praksisrettet bistand til det lokale arbeidet. Det er viktig at innsikt og råd når frem til førstelinjen der hvor den praktiske kriminalitetsforebyggingen skal skje. I henhold til evalueringen har KRÅD lyktes spesielt godt med rådgivningen til det lokale arbeidet. Dette er elementer som søkes ivaretatt i en ny organisering.

Evalueringen viser at KRÅD med dagens organisering ikke oppfyller alle disse rollene og behovene. Det fremheves at KRÅD i mindre grad har oppnådd resultater knyttet til oppgavene som retter seg mot nasjonalt nivå, overfor departementer og direktorater. Det er derfor behov for å se på forbedringer mht. rådgivning og samordning opp mot det nasjonale nivået.

Sammenholdt med den øvrige kunnskapen om status for det kriminalitetsforebyggende feltet er det videre særlig behov for å se på forbedringer av hvordan kompetanse om kriminalitetsforebygging utvikles, formidles og brukes. Det har fra flere hold vært fremmet behov for et eget kunnskaps- eller kompetansesenter for kriminalitetsforebygging, blant annet fra Politiets kriminalitetsforebyggende forum (PKF). Dette foreslås også av flere av informantene i evalueringen.

En organisering som følger strukturen til BRÅ i Sverige ville kunnet bidra i stor grad på kunnskapsutviklingsfeltet. Justis- og beredskapsdepartementet anser likevel at å foreslå en slik organisasjon ville kreve uforholdsmessige store omdisponeringer av ressurser og oppgavefordeling. Det svenske BRÅ har en mer omfattende oppgaveportefølje enn KRÅD i Norge. De har for eksempel ansvar for utarbeidelsen av kriminalitetsstatistikk i Sverige, mens dette i Norge er lagt til Statistisk sentralbyrå (SSB). Samtidig ville man ved å følge den svenske modellen ikke få dekket alle de nødvendige identifiserte hensyn i arbeidet med kriminalitetsforebygging (for eksempel førstelinjekontakt).

Når det gjelder ombudsmodellen, som skisseres som en alternativ organisering i evalueringen, vil det etter departementets vurdering være en rekke utfordringer. Det kriminalitetsforebyggende feltet er meget bredt og strekker seg på tvers av samfunnssektorer. Det er mange aktører som har en rolle i det forebyggende arbeidet. Det vil derfor være utfordrende å definere grensene for hva som skulle dekkes av en slik ombudsrolle. Sammenliknet med eksisterende ombud, som Barneombudet og Likestillings- og diskrimineringsombudet, vil det være krevende å definere et enhetlig styrende lovgrunnlag for ombudets eventuelle håndhevende rolle.

I evalueringen diskuteres fordeler og begrensinger ved de ulike skisserte modellene, både ved videreføring av dagens modell og ved de alternative modellene som informantene i evalueringen har foreslått.

Etter en samlet vurdering fremmer Justis- og beredskapsdepartementet forslag om en ny organisering av funksjon og oppgaver, som bygger videre på elementer fra flere av modellene som skisseres i evalueringen. Det mest vesentlige i vurderingen har vært å sikre behovet for en organisering av det kriminalitetsforebyggende arbeidet som er solid forankret, har riktig fokus og som gir ønsket effekt der behovene finnes.

Det er lagt vekt på å gjøre endringer som kan styrke arbeidet både opp mot det lokale og det nasjonale nivået. Evalueringen peker på utfordringer med å kombinere alle de ulike rollene og oppgavene som er knyttet til dagens organisasjonsmodell. I forslaget til ny organisering er det forsøkt tatt hensyn til dette ved å skille klarere mellom oppgaver knyttet til samordning og rådgiving opp mot det nasjonale nivået på den ene siden, og utvikling og formidling av kunnskap og kompetanse samt rådgiving rettet mot det lokale nivået på den andre siden.

Det legges vekt på å sikre videreføring av oppgaver knyttet til rådgiving og samordning rettet mot førstelinjen (politi og kommune) – hvor evalueringen viser til at det er oppnådd gode resultater. Evalueringen viser samtidig at det er behov for å styrke rådgiving og samordning på nasjonalt nivå (departementer og direktorater). Dette er vektlagt i forslaget til ny organisering.

I forslaget er det også tatt hensyn til merknader som er anført om det kriminalitetsforebyggende arbeidet i *Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2013 – Dokument 1 (2014-2015)*. Riksrevisjonen anbefaler i rapporten Justis- og beredskapsdepartementet å sørge for et mer samordnet, helhetlig og strukturert arbeid med kriminalitetsforebygging.

Forslag til ny organisering av funksjon og oppgaver

Dagens KRÅD avvikles og erstattes av følgende struktur:

- ***Nasjonalt kompetansesenter for kriminalitetsforebygging.*** Ressursene som pr. nå er satt av til sekretariatet i KRÅD vil inngå i dette kompetansesenteret.
- ***Departementsutvalg for kriminalitetsforebygging.*** Utvalget tenkes bestående av representanter fra embetsverk i fagdepartementer med en rolle på det forebyggende feltet.
- ***Referansegruppe for departementsutvalg for kriminalitetsforebygging.*** Referansegruppen tenkes bestående av representanter fra ulike fagområder med særskilt kompetanse på feltet. Referansegruppen skal ha en rådgivende funksjon overfor departementsutvalget.

5.1 Nærmere begrunnelse

Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging

Kunnskapselementet i kriminalitetsforebygging bør være en av bærebjelkene i myndighetenes tilnærming. Dette omfatter både erfaringsbasert og forskningsbasert kunnskap. Kunnskap er et viktig verktøy for å forankre det kriminalitetsforebyggende arbeidet både strategisk og operativt. Opprettelse av et eget kompetansesenter for kriminalitetsforebygging vurderes som særlig egnet til å sikre rådgivning rettet mot det nasjonale og det lokale nivået. Et kompetansesenter vil kunne være en særlig pådriver for kompetanseutvikling i førstelinjen og bidra til å stimulere fagutvikling lokalt. En sentral oppgave vil være å ivareta, bygge opp samt formidle god praksis til ansatte i politi, barnevern, barnehage, skole og andre relevante tjenester.

I Riksrevisjonens merknad knyttet til manglende enhetlig og helhetlig oppfølging av det kriminalitetsforebyggende arbeidet, pekes det på at det er for liten kunnskapsdeling mellom politidistriktene og for lite formidling av beste praksis. Videre fremheves det at politidistriktenes arbeid i for liten grad er systematisk samt at det er behov for mer sammenheng mellom analyser og tiltak. Det ville være av stor betydning å sikre et kompetansesenter som kunne bidra til å styrke disse elementene i politiets arbeid – i tillegg til at man må evne å dekke det kriminalitetsforebyggende arbeidet på tvers av sektorer gitt at politiet kun er en av flere aktører i dette arbeidet.

For å fungere optimalt bør et slikt foreslått kompetansesenter opparbeide seg en bred kontaktflate blant aktører i det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Et slikt senter bør også kunne orientere seg når det gjelder fagutviklingen på feltet internasjonalt (spesielt mot nordiske/europeiske land). I de tilfellene hvor det er hensiktsmessig bør et slikt senter også kunne initiere og delta i prosjekter både nasjonalt og internasjonalt.

Et *kompetansesenter for kriminalitetsforebygging* kan organisatorisk tenkes plassert på ulike måter:

- a. Tilknyttet Politidirektoratet, enten direkte knyttet til direktoratet eller som en underliggende enhet.
- b. Tilknyttet et forsknings- og utredningsmiljø.

En tilknytning til Politidirektoratet vil kunne gi en fordelaktig nærhet til det operative arbeidet i politiet. Det ville imidlertid være viktig å sikre skjerming av oppgavene til kompetansesenteret opp mot de øvrige oppgavene til direktoratet på det kriminalitetsforebyggende området, dersom kompetansesenteret skulle organiseres som en enhet i Politidirektoratet. En annen mulig organisering som i større grad kan ivareta hensynet til skjerming av oppgavene er at kompetansesenteret organiseres som en enhet under Politidirektoratet. Her går det an å se til hvordan man har valgt å organisere de regionale kompetansesentrene på rusfeltet (Korus) under Helsedirektoratet.

En tredje mulighet er å knytte kompetansesenteret til et forsknings- og utredningsmiljø. Dette vil understreke og i større grad reindyrke kunnskapselementet i det forebyggende

arbeidet. Arbeidet vil kunne bli mer evidensbasert enn hva som er tilfelle i dag, hvor man systematisk og gjennom vitenskapelig metodikk kan vurdere ulike verktøy og tilnærminger på feltet. Gitt at senteret ved en slik organisering også mestrer formidlingen og popularisering av innsiktene vil dette kunne gi et solid utgangspunkt for det kriminalitetsforebyggende arbeidet. Et etablert kunnskapsmiljø vil også bidra til en stor grad av troverdighet og tillit til det materialet som formidles. En risiko vil være at et akademisk miljø vil ha større utfordringer med å nærme seg praksismiljøene hvor det forebyggende arbeidet skal finne sted.

Departementsutvalg for kriminalitetsforebygging

Etableringen av et departementsutvalg vil styrke forankringen av kriminalitetsforebygging på departementsnivå. Fra tidligere er det erfaringer knyttet til tverrdepartementale arbeidsgrupper med oppfølgingsansvar for konkrete handlingsplaner. Et fast departementsutvalg vil kunne sikre større grad av kontinuitet i arbeidet med kriminalitetsforebygging på dette nivået. En parallell det kan ses hen til her er *Departementsutvalget mot økonomisk kriminalitet (DEPØK)*. Dette er et permanent departementsutvalg hvor det er utarbeidet et særskilt mandat.

Ledelsen av et slikt departementsutvalg vil kunne rotere på relevante involverte departementer og slik gi en bedre tverrsektoriell tilnærming til utfordringene på det kriminalitetsforebyggende området.

Referansegruppe for departementsutvalg for kriminalitetsforebygging

Det foreslås videre at det tilknyttes en referansegruppe til det foreslåtte departementsutvalget for kriminalitetsforebygging. Referansegruppen vil ha en rådgivende funksjon overfor departementsutvalget. En slik referansegruppe bør bestå av aktører fra ulike fagmiljøer med solid kompetanse på sine aktuelle fagområder. Avhengig av fokus, trender og konkrete utfordringer vil sammensetningen i referansegruppen kunne endres og være fleksibel i henhold til de aktuelle behovene.

Særskilt om forvaltningen av tilskudd til SLT

Både Justis- og beredskapsdepartementet (JD) og Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) bevilger tilskuddsmidler til SLT (samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak). Forvaltningen av tilskuddsmidlene er i dag delegert til henholdsvis KRÅD og Helsedirektoratet.

I en fremtidig modell foreslås det at forvaltningen av JDs andel av tilskuddsmidlene legges til enten Politidirektoratet eller til det foreslåtte kompetansesenteret for kriminalitetsforebygging. Det siste vil være aktuelt dersom kompetansesenteret organiseres som en del av Politidirektoratet, eventuelt som en egen enhet under direktoratet.

Helsedirektoratet har høsten 2014 gjennomført en evaluering av forvaltningen av HODs andel av tilskuddsmidlene. Endringer i forvaltningen av tilskuddsmidlene til SLT må gjøres i dialog mellom JD og HOD.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Som en følge av at Justis- og beredskapsdepartementet foreslår en ny organisering av funksjon og oppgaver som er tillagt dagens KRÅD, redegjøres det nedenfor for økonomiske og administrative konsekvenser av endringene.

I Disponeringsskrivet for 2014 er KRÅD blitt tilført et budsjett på totalt kr. 6,986 mill. Av disse midlene var kr. 3,911 mill. satt av til lønn (inkl. arbeidsgiveravgift) og kr. 3,074 mill. til øvrige driftsutgifter.

Tallene for de foregående to årene var kr. 7,606 mill. totalt for 2013 (hvorav kr. 4,532 mill. til lønn og kr. 3,074 mill. til drift) og kr. 6,623 mill. totalt for 2012 (hvorav kr. 3,631 mill. til lønn og kr. 2,992 mill. til drift). Ulikheter i totalbudsjettet i disse årene kan i hovedsak tilskrives variasjon i lønnsutgifter både med hensyn til antall ansatte i sekretariatet og vakanser.

I tillegg er KRÅD gitt fullmakt til å belaste midler fra kap. 440 post 60 til tilskudd til kommuner til SLT (samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak). I 2014 er denne summen kr. 5,33 mill.

Det foreslås at et nyopprettet kompetansesenter for kriminalitetsforebygging finansieres med utgangspunkt i den økonomiske rammen som dagens KRÅD finansieres innenfor. Dersom kompetansesenteret legges til Politidirektoratet eller eventuelt som underliggende enhet foreslås det at forvaltningen av tilskudd til SLT også legges hit. Dersom kompetansesenteret legges til et forsknings- og utredningsmiljø foreslås det at Politidirektoratet overtar forvaltningen av disse midlene.

Ved å knytte kompetansesenteret opp til Politidirektoratet vil man kunne utnytte ikt-systemer og administrative fellesfunksjoner og derved redusere driftskostnadene noe.

Det foreslåtte departementsutvalget og referansegruppen for kriminalitetsforebygging foreslås finansiert innenfor det ordinære budsjettet til Justis- og beredskapsdepartementet, dog slik at deltakende departementer dekker kostnadene knyttet til egen deltakelse.